

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 4 coroane.
 Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Colonisările.

În anul acesta am mai avut de câteva ori privilegiu să vorbim despre colonisările de Săcui și Ciangăi, ce le face guvernul cu scop de a căpăta pe câți trași-împinși, slăbind totodată pe locuitorii băștinași din ținuturile, unde-i aduc pe aceia.

În Ardeal se fac colonisări pe văile Târnavelor, în părțile locuite de Români, aducându-se de coloniști Săcui, de pe cursul superior al acestor riuri și deschizându-se astfel elementului săcuiesc calea pentru năpădirea ținuturilor românești. Se fac apoi colonisări pe marginile Câmpiei, având planul a o încunjura cu un brîu de sate ungurești, cari să formeze baza pentru a pătrunde colonizarea și în interiorul ei.

Un alt ținut al țării, în care se fac mai de mult colonisări, este Bănatul. În mai multe părți de-aici se află colonii de Maghiari și prin întemeierea lor guvernării și-au ajuns scopul: de-a aduce la miserie pe băștinașii locuitori ai ținutului, pe Români și a-i sili să se emigreze s'au să se bage în un nou jug iobăgesc.

În congregația din Lugoj, ținută în 20 Nov. a fost pusă pe tapet chestia colonisărilor de vrednicii fruntași lugoieni, cari poartă o luptă deamănă și românească în comitat cu puternicii zilei.

Lupta aceasta a fost purtată îndeosebi de vrednicul protopop al Lugojuului, de Dr. G. Popovici, care a spus, că chestia colonisărilor e o rană deschisă și nevindecată. El a arătat cu date

ce stricăciune mare a făcut colonizarea pe valea Begheului. Eată aceste date după raportul »Drapelului»:

»Colonia Szapárfalva a primit în mai multe rânduri mii de jugere pământ. Comunele mărginașe: Gruin la o populație de 886 de suflete are 780 jug. pământ, *Coșteiu mic* are 296 suflete și 455 jug. pământ, *Coșteiu mare* are 1189 suflete și 1712 jug. pământ. *Silha* are 1200 suflete și numai 933 jug. pământ arabil.

»Cum au decăzut aceste comune strimțorate prin noua colonie, servească ca exemplu următorul fapt. Comuna *Silha* a avut până la anul 1850, 1200 jugere izlaz de arat și 1700 jugere pășunat dela erariu, acum l-a pierdut și numărul vitelor mari a scăzut de atunci până acum dela 3000 până la 400. (Mișcare). De aci se explică și descreșterea numerică a comunei și decadența ei. (S'auzim!)

»Prin colonia nouă *Bodofalva* s'au vătămât și strimțorat comunele învecinate: *Balinț, Culina, Nevrincea și Cliciova*. Asemenea prin colonia *Bethlenháza* comunele învecinate. Și la aceste comune nu vine în cele mai multe locuri nici un juger de suflet pentru traiul populației băștinașe. Cum s'a lucrat cu colonizarea, servească ca dovadă și următorul fapt. Lângă comunele *Bujor, Botești, Monostor și Rachita* s'a așezat o colonie *Igazfalva* la 1897, căreia s'a dat atunci 5800 jug. pământ. Ear' de atunci s'a dat

din pădurea *Făgetului* și din *Botești* încă circa 2000 jugere, cu totul deci la 7800 jugere. Comuna învecinată *Rachita*, cam asemenea cu *Igazfalva*, are numai 1377 jugere de pământ la o populație de 1525 suflete, ear' comuna *Monostor* n'are loc nici unde să se adape vitele. Aceste date le aduc pe scurt, la timpul meu dacă va trebui voi să servii dovezi și mai zdrobitoare.

Dr. Popovici a mai spus în decursul vorbirii sale, că un funcționar înalt din minister a declarat, că: *Român ember nem kap földet: Românului nu i-se dă pământ*. Lui nu i se dă, dar i se ia!

Dr. Popovici a întrebat în fine pe vicespanul, că are cunoștință despre stările nesuportabile din valea Begheului și ce are de gând să facă pentru sanarea lor?

Vicespanul a răspuns, că acum se lucră la forul competent, ca oamenii să fie satisfăcuți și că până la primăvară chestia se va rezolva favorabil.

Tare ne îndoim, că se va face ceva și pentru Români, dar' dacă »Românului nu i-se dă pământ», acesta să grijească, ca pe cel ce-l are să nu-l peardă.

Demonstrație anti-prusacă în Cracovia. Este cunoscută neomenoasa politică de desnaționalizare a Polonilor din Posen, urmată de guvernul prusac, care până și studiul religiunii nu permite să fie predat în școli în limba polonă. Băieții înșiși au denegat învățarea religiei în limba germană; pentru faptul acesta au fost

FOITA.

Cântecul dela bătălia cu Francezii dela orașul Solferino.*)

Comunicată de Mihail Holerga, june.

Frunză verde rău s'aude
 Unde sînt tabere multe,
 Aproape de Sulforin
 Unde-i locul cel de chin.
 Dela Sulforin în sus
 În mari lagăre ne-am pus,
 Săraci voinicei frumoși.
 Cum sta seara-n lagăr jos
 În dunga rozorului
 În fața Franțozului,
 Cu puștile în piramidă
 Cu traistele fără pită,

*) Auzită dela tatăl meu Achim, fost în lupta aceasta la anul 1859 ca sergent la 31 Reg. 14 Comp.

Nici apă n'au avut
 O lingură de beut,
 Sta-n gledă ca niște brazi
 Cu curele îmbrăcați,
 Și-n picioare noaptea întreagă,
 Ca să fie foc în grabă.
 Când ziua s'a luminat
 Vergaterung a suflat,
 Ficiorii puștile au luat
 Și pe un deal s'au înșirat,
 Și stau gata de bătaie
 Cu Franțozu să se taie.
 Când soarele răsărea,
 Franțozii că se ivea
 De tot locul coperea
 Cât alte nu se vedea,
 Francezi roșii îmbrăcați
 Și spre bătaie gătați,
 Veneau repede spre noi
 Să ne încingem la război.
 Ear' noi bine-i așteptam
 Și la luptă ne-apucam,
 Mai întâiu cu tunurile
 De să mișcau dealurile,

Mai apoi cu puștile
 Umblau plumbii ca muștele,
 Cu puștile că mpușcam
 Cu granatele-aruncam,
 Plumbii din puști vâjăia
 Tunurile te-asurzea
 Ear' rachetele ardea.
 Dar' Franțozul ce făcea?
 Cu puștile împușca
 Și cu granatele da
 De tot locul surupa
 Dealurile le crepa,
 Și în câtrău oohii priveau
 Tunuri și hobiți vedeau,
 S'așa mult că ne-am bătut,
 Pân' când n'am mai putut.
 Ear' coala mai târzior
 Unde, unde un ficior
 Da focuri cu mare zor,
 Ear' prea înălțatu împărat
 Foarte rău s'a înspăimântat
 Și cu glas mare a strigat:
 Dați ficiori cu voia bună
 Că acum perdem cununa,

pedepsiți aspru, ceea-ce a făcut pe părinți să demonstreze în masse mari și aproape peste tot locul. Acestor demonstrațiuni le-au urmat o mulțime de condamnări politice. La aceste condamnări Poloniei din Austria au răspuns cu o mulțime de manifestări ostile contra tot ce este German.

În Cracovia au fost manifestații colosale, cântând pe strade imnuri revoluționare și insultând pe Germani. O trupă de actori germani, care dădea reprezentații, a trebuit să fugă dinaintea mulțimii înturiate.

CONFEDERAȚIE BALCANICĂ. Primul ministru al Sârbiei, dl Vuici, într'un interview acordat primului redactor al ziarului „L'Indépendance Roumaine” a declarat, că idealul tuturor oamenilor de stat ai Sârbiei este ca România, Sârbia, Bulgaria, Grecia și Muntenegru să se alieze, spre a-și putea apăra interesele față de marile Puteri.

Această alianță ar fi primul pas pentru o confederație balcanică.

Luptă între Ruteni și Poloni. Demonstrațiunile, ce au avut loc în timpul din urmă pe la universitățile din Austria, s'au repetat și la universitatea din Lemberg. Studenții ruteni dela această universitate au înscenat Marșii o demonstrațiune foarte sgomotoasă în contra rectorului și a câtorvă profesori, cari sunt dușmani pronunțați ai Rutenilor. Au trimis apoi o telegramă de felicitare deputatului din Reichsrath, Romanciuk, care a înaintat o propunere de urgență în chestia înființării unei universități rutene în Lemberg. La vre-o 600 de studenți au parcurs după această străzile cântând cântece naționale. Seara, în localul unei societăți ruthene s'au întrunit din nou și au ținut o consfătuire, în care s'a primit deciziunea, să roage guvernul, ca în Lemberg să înființeze universitate ruteană. Cum vedem mișcarea studențească națională în Austria s'a pornit pe linia întreagă.

Loc lui Tisza. Dacă n'a putut să ajungă în dietă, bătrânul Tisza se

poate mângâia acum, că va ocupa loc în casa magnaților. Anume contele De-genfeld-Schomburg a renunțat la dreptul său de membru al casei magnaților, cedând acest loc nenorocitului dela Oradea-mare, lui Tisza Kálmán, ca cel mai bătrân dintre curatorii supremi ai bisericeii evanghelice-reformate.

Autonomia catolică. Pol. Ert. anunță, că congresul pentru pregătirea autonomiei catolice din cauza ocupațiunilor prea multe ale clerului, va fi convocat numai în luna Ianuarie.

Acțiunea slovăcească în municipii. La alegerile ultime de membrii municipali, partidul național slovac din Turoș s'a întărit în mod simțitor. La Kostyán a trântit, între alții, și pe vicecomitele Beniczky, proprietar acolo și ales în curs de 27 de ani neîntrerupt. În fața energicei pășiri a partidului național, renegații de acolo urgitează organizarea unei partide maghiare, care să salveze ideea periclitată.

SERVICIUL POLITIAL LA GRANITĂ. O foaie, semioficială anunță, că în ministerul de interne făcându-se obiect de studiu serviciul polițial dela granițe, s'a aflat, că acesta nu corespunde cerințelor de azi. În urmărire s'a pregătit un proiect de lege, prin care se prevede sistemizarea gendarmeriei de graniță, căreia i-se va încredința paza granițelor.

Un alt proiect de lege prevede înființarea a trei districte nou gendarmerești, dintre cari unul își va avea centrul în Sibiu și va sta în ajutorul gendarmeriei de graniță.

Despre pașapoarte asemenea e în pregătire un proiect de lege.

Patrioții zidesc la murul chinezesc pe la granițele României și Sârbiei, dar închid ochii la intrarea Jidanilor-Chazari din Galizia!

Sărbarea lui Mihaiu-Viteazul.

Anul acesta s'a implinit 300 de ani, de când marele voevod al Munteniei, Moldovei și Transilvaniei, Mihaiu-Viteazul, a căzut ucis migelește în tabăra de pe câmpia Turzii. Această zi de jale pentru întreaga Româniea a fost pretutindenea sărbătoare în modul, în care trebuie să se sărbătorească amintirea aceluia domn, de care au tremurat țările dimprejur, dar mai ales puternica împărăție turcească, în a cărei capitală își spăriau mamele copiii cu numele lui Mical beiu.

În București.

În mod imponent a fost sărbătoare moartea lui Mihaiu în ziua sfinților arhangeli Mihail și Gavriil de către Liga română în toate orașele mai mari ale României, dar mai ales în București.

În București s'au adunat românii la biserica Mihaiu-Vodă, unde s'a săvârșit parastasul. De aici a plecat publicul și societățile cu steagurile lor la statua lui Mihaiu-Viteazul, unde s'au depus două cununi și s'au ținut vorbiri entusiaste.

Seara a fost o conferință la Ate-neu, unde a vorbit profesorul universitar, dl Onciu despre Mihaiu-Viteazul.

Lângă masă se aflau fotografiile lui Mihaiu-Viteazul și intrarea sa triumfală în Alba-Iulia.

D-nul Onciu, la orele 9, începe a-și desfășura conferința, vorbind despre Mihaiu-Viteazul între anii 1600—1601, arătând faptele glorioase ale acestui mare Voevod în tot timpul domniei sale, intrarea sa glorioasă în Alba-Iulia, precum și faptele mărețe ce a săvârșit în timpul acestei domnii.

Conferința, dlui Onciu a fost caldă primită de public, printre cari erau membrii Ligei și domnii: Misir, ministru de domenii, general Manu, Costescu-Comăneanu, Stăncescu, Gion și alții.

În Iași.

O mare manifestație națională s'a făcut Joi și în Iași cu prilegiul trecențenarului lui Mihaiu-Viteazul.

Toate societățile de binefacere, societățile studențești, cu steagurile lor precum și mulți membrii de-ai Ligei culturale, profesori universitari, etc., s'au întrunit la orele 9 dim. pe piața Unirei.

Mulțimea pornește străbătând străzile principale, cari erau pavoazate, până la biserica sf. Voevozi din Tătărești.

Aci s'a oficiat un Te-Deum.

Au vorbit apoi următorii: Dl maior Manolescu-Mladian în numele Ligei; studentul Lascar Tărăbuța, șeful antise-miților din localitate și dl Tomida, directorul-liceului.

Manifestația se întoarce apoi din nou spre piața Unirei, unde au vorbit profesorul Hogoș și elevul Maxil.

În alte orașe.

În afară de București și Iași, s'au oficiat slujbe divine și s'au făcut procesiuni în memoria marelui Domn în numeroase orașe din țeară, inițiate de secțiile Ligei.

Că Napoleon împărat
Tare ne-a încunjurat,
Cu Francezi, cu Sârbieni
Cu Kosuth, cu Talieni,
Și poate și Angleuși
Vreau să ne încungiere acuși.
Când seara s'apropia
Francezii mai ne răsbea,
Că din ai nostri mulți cădea
Ear' Francezii să întărea,
C'ajutor mare le-au vint
Ostași mulți și odihniți
Cu tunuri și cu hubiți,
Și tare-n noi că iebea
De nu ne puteam ținea.
Veneau gloanțe găurite
Și granate juvăite,
Granatele sburătoare
Ne lua de pe picioare.
Aci oasul s'a implinit
La cari i-a fost rînduit,
Că sta ficioarii răsturnați
Ca snopii de vînt suflați.
Dar' un general călare

A strigat în gura mare:
Prea înălțate împărate!
Napoleon rău ne bate,
Lasă să rătăluim,
Că de nu chiar toți perim,
Rătăluți nu zic ba,
Cari veți mai pute scăpa,
Ș'așa la sfîșit de soare
Mai eram cățiva 'n picioare.

Poesii populare.

Din Măgăreii.

Culeasă de Ioan Solomon, june.

Foaie verde nucă seacă
Toată ramura să pleacă,
Cu virfu cătră pământ
Și mē-ntreabă de ce plîng.
Plîng dragilor și jeleso
Că pe mândra n'o 'ntălnesc
Două vorbe sē-i vorbesc,
Două vorbe tănuite
Sē mē ție mândra 'n minte.

DIN LUME.

Bulgaria.

Bulgarii vor să imite pe Sârbi. Se vorbește în cercurile politice ale Vienei, că prințul Ferdinand are intenția să propue, după contractarea împrumutului, o *modificare a constituției* și înființarea senatului.

Acest proiect elaborat de avocatul Iurukoff a fost bine primit de presă și pare a consolida situația ministerului.

Consulul american Dickinson din Constantinopol a părăsit Sofia, neapătând nici un răspuns dela răpitorii misionarei Miss Stone. După-cum se știe, acestia insistă să li-se plătească întreaga sumă cerută de ei.

La granița bulgaro-română (Dobrogea) ear' s'a întâmplat un incident pușcând soldați bulgari asupra emigranților turci, cari voiau să treacă pe teritor român, și omorînd un bărbat și o femeie.

Turcia.

O telegramă din Constantinopol anunță, că peste câteva zile ambasadorii străini se vor întruni în conferință spre a discuta propunerea franceză pentru introducerea unui *control financiar* internațional în Turcia.

Discuțiunea, începută acum 3 luni, fusese întreruptă prin plecarea ambasadorului francez Constans.

Întoarcerea acestuia la Constantinopol completează plenul conferinței.

Ziarele vieneze află din Constantinopol, că *noul mare vizir* are un întreg program de reforme, între cari sînt și multe privitoare la Macedonia.

Sultanul a dispus, ca *forturile* dela intrarea în Dardanele să fie vizitate de un oficer german și unul englez. Cu tot raportul favorabil al acestora, forturile vor fi întărite și mai mult. Într-aceea au fost duse câteva tunuri de cea mai nouă construcție dela Constantinopol la Gallipole.

Războiul din Africa-de-sud.

Lord Kitchener telegrafează din Pretoria, că în apropiere de riul Kling o luptă crâncenă a avut loc între o companie de tren engleză și un comando bur.

Convoiul cu proviziuni a fost capturat de Buri, cari au făcut și un număr mare de prizonieri.

O grupă influentă de mari financiari angajați în gheșeturile din Africa-de-sud fac presiune asupra guvernului, ca să mijlocească pe ori-ce cale o *înțelegeră cu Buri*, care ar trebui să se înceapă cu rechemarea lordului Milner.

Dr. Leyds a declarat unui interviueur, că războiul poate să dureze încă ani de zile. Buri sînt astăzi mai puternici ca mai înainte, oăci nu mai au nimic de pierdut, dar' totuși de câștigat. Dela Europa nu așteaptă nici un ajutor.

Consiliul general al cantonului Bern a hotărît să provoace guvernul federal, ca acesta să intervină pe lângă guvernele străine pentru de-a face pași

comuni pe lângă Anglia, care să înceteze războiul purtat în mod atât de barbar în Africa-de-sud.

Earl of Selborne, primul lord al admiralității, a ținut în Leeds o vorbire, în care și-a exprimat părerea, că războiul va mai dura un an. Războiul acesta e chemat să hotărască, cum să fie Africa-de-sud, *engleză sau olandeză*? Anglia însă n'are să se teamă, bizuindu-se mai ales pe formidabila ei flotă.

Aceste vecinice asigurări date de bărbații conducători ai Angliei cu privire la puterea ei, dovedesc, că starea Englezilor în Africa-de-sud o desparată.

O telegramă din Port-Elisabeth spune, că generalul De Wet a concentrat un corp puternic de Buri și Africanderi de 6000 oameni și se pregătește să năvălească în Statul Orange.

După-cum află »Biroul Reuter«, consiliul administrativ al tribunalului de arbitrii din Haga s'a declarat în ședința ținută alaltăieri de *incompetent* să satisfacă cererii Burilor, ca să întrevină în chestia războiului din Africa-de-sud.

Kitchener continuă cu măsurile de călău contra Burilor. De curînd a fost impușcat cornetul de câmp Roon, căzut în captivitate engleză.

Cât de neadevărate sînt rapoartele engleze despre luptele lor cu Buri au dovedit acum de nou cu privire la lupta dela Villierdorf. În primul raport englez despre aceasta luptă se zice, că comandantul bur Buys a fost făcut prizonier și Buri au fost bătuti. În raportul cel mai nou, tot englez, se recunoaște, că comandantul englez a fost ucis, trei oficeri grav răniți și partea cea mai mare a unui regiment de tren a căzut în captivitate.

Chamberlain a declarat, că se simte obosit și oă și-ar părăsi numai decăt oficiul, dacă prin aceasta ar putea asigura o pace onorabilă pentru Anglia.

China și Rusia.

Prințul Qing e însărcinat cu conducerea tratativelor pentru încheierea convenției ruso-chineze referitoare la Manjuria. Viceregi din provinciile sudice și Japonia insistă mult pe lângă guvernul chinez, ca să nu primească condițiunile Rusiei. În cercurile diplomatice însă nu se îndoiesc, că până la fine Rusia totuși va obține împlinirea pretensiunilor ei.

Știri mărunte.

Ministrul rus de instrucțiune a primit o deputațiune de studenți, căreia i-a promis, că va da studenților dreptul de intrare și însoțiri.

Guvernul marelui Britanii a decis să convoace parlamentul pentru ziua de 16 Ianuarie 1902.

Din Petersburg se telegrafează, că Rusia sprijinește pe lângă Vatican acțiunea Montenegroului cu privire la institutul San-Girolamo.

Sultanul a declarat ambasadorului rusesc Sinovieff, primit în audiență, că a dat instrucțiuni lui Chiucuc Said-pașă (noul vizir) să întrevină cele mai bune raporturi cu Rusia.

Albania-de-nord e răsculată. Orașul Scutari e asediat de trupele turcești. Sultanul a trimis pe Arif-pașă, ca să cadă la învoială cu rebelii.

În Galway (Irlanda) a fost ales deputat în locul conservatorului Morris naționalistul Lynch. Acesta a fost timp mai îndelungat comandantul brigadei irlandeze, care a luptat alături cu Buri contra Englezilor.

Anexarea Cretei la Grecia se dă ca sigură pe 1 Ianuarie viitor.

SCRISORI.

Din Bistrița.

— Producțiunea teatrală și petrecerea meseriașilor români. —

— 26 Noemvrie n.

E abia a 2-a pășire în public a tinerei reuniuni a meseriașilor români din Bistrița și deja ne-au și surprins cu niște prestațiuni atât de grele și atât de reușite, cum numai o societate cu diletanți bine instruiți ne-ar putea oferi. Înțeleg predarea frumoasei drame în 3 acte și 2 tablouri a lui V. Alexandri »*Lipitorile satului*«.

Succesul, ce l-au avut meseriașii când cu predarea celor două comedii ușoare mai astă-primăvară, le-a dat curajul ca să și încerce norocul și în piese mai grele, și după studii serioase au avut succes deplin:

Ce privește piesa însăși, cu toate-că unele figuri din ea, cum e greul Chir Iani, subprefectul, nu sînt actuale la noi, totuși rămâne incontestabil o piesă acomodată pentru noi și mai ales pentru popor foarte instructivă.

În special aici în comitatul Bistrița-Năsăud, unde sîntem outropiți de Jidani, piesa asta ar trebui jucată din sat în sat, ca să vadă poporul, că cine sînt »*Lipitorile satelor*«.

Ca să trec la producțiunea însăși, ea după părerea unanimă a întregului public a succes peste toate așteptările, ceea ce se vede și de acolo, că toți actorii și în special Vasile Ghisoiu (ca Vîntură-țeară) și Ioan Chindriș (ca Jupânul Moise), au fost aplaudați de reșite-ori.

Rolele principale: Chir Jani Avdela (Alexandru Pop), Moise, Vîntură-țeară, Ioan Teslam (Ioan Găzdac), Catrina (d-șoara Aurelia Titon), Gavriil Sârbu (dl T. Bogdan), Măriuca (d-șoara Maria Beșuan), au fost toate la locul lor bine studiate și bine jucate.

Foarte mult a plăcut și jocul lui Martin Pădurean (dl Ioan Helirea), deosebit de Rucanda (d-șoara Maria Titon), subprefectul (dl Grigorie Pop), Un gendarm (Alexandru Roman), Un țeran (Ioan Gârbovan), cari încă s'au achitat cu istețime de rolurile lor mai mici.

Deosebită recunoștință merită domnișoarele Aurelia și Maria Titon și Maria Beșuan, cari și de astă-dată și-au dat cu plăcere spriginul la reușita teatrului, nu numai atât, dar' prin participarea punctuoasă la probe și prin studierea rolurilor au premers ou esemplu bun și au încurajat pe meseriași, cărora pe lângă munca grea de peste zi, abia le mai rămâne puțin timp ca să învețe rolele.

Trebue să fim cu toată recunoștința față de rolul și sîrguința meseriașilor

noștri din Bistrița, cari acum deja a 2-oara s'au afirmat așa de frumos și cari dovedesc, că au în sufletul lor dor de cultură românească și că au și voe și putere, ca să desvoalte o acțiune socială laudabilă.

Ce privește publicul present durere nu pot zice, că inteligența ar fi spriginită prea tare sau chiar și numai după merit nisuițele meseriașilor. Din atâta inteligență, ce este în Bistrița, abia o parte a venit. Au luat parte familiile G. Domide, Dr. Tripson, Dr. A. Pop, Dr. V. Pahone, L. Mănăstirean, doamna Man, domnii Ilarie Pahone, Dr. G. Liul, M. Mihăilaș, I. Chirilă, locot., C. Rus, cadet, Chita și T. Bogdan, învățători și alții, pe cari i-am trecut cu vederea.

Durere, că chiar dintre meseriași au lipsit unii, deși puțini la număr. Acestia poate-că nici nu ei sânt de vină, ci creșterea nemfească, de care au avut parte în vremile trecute, când s'a plămădit și aici clasa meseriașilor.

Pe nefericiții acestia îi vezi membrii la toate reuniunile săsești, iau parte la ele, pe când dela reuniunea noastră lipsesc ori o ignorează. Atâta deocamdată.

În pauză trupa de diletanți ne-a surprins și cu câteva cântece românești, între cari și »Deșteaptă-te Române«. După producțiune a urmat joc vesel până în zori de zi. Resultatul material al producțiunii a fost satisfăcător.

Meargă numai meseriași înainte în calea apucată, căci succesul muncii lor serioase nu va lipsi nici-odată.

v. mol.

Puterea Jidovilor.

(Urmare).

Cea mai mare putere o îndeplinesc Jidovii prin bursă, atât cea de bani, cât și cea de cereale. Bursa e un fel de speluncă de joc. Chiar un Jidan, Lasker, a numit bursa un institut pentru călcarea legilor. Un alt Evreiu, boțezat însă, Strousberg, a zis, că bursa e locul cel mai potrivit pentru de-a jefui pe oameni. Ce sume colosale se câștigă la bursă, nu se poate ști nici când în mod amănunțit. Din 1870 până în 1880 s'au emis de Jidani la bursa din Berlin hârtii în valoare de 81 miliarde franci, și dacă vom socoti numai 1 procent câștig, avem suma de 813 milioane franci, bani intrați în pungile bancherilor jidovești. Așezorul Eschenbach a socotit, că în ultimii 15 ani populațiunea Germaniei a fost înșelată cu un miliard 300 milioane de mărci.

Se vor întreba mulți, cum de suferă statele creștine această jefuire a poarelor. Ele trebuie să o suferă, căci toate sânt înglodate la bancherii cei mari. Datoriile statelor făceau în anul 1892, 123 miliarde de mărci (marca 57 cr.), pentru cari plătesc marilor bancheri jidovi 5 miliarde camătă.

Conducătorii bursei sânt principii financiari, dintre cari vom face cunoșcuți pe câțiva. În fruntea lor stă casa Rothschild. Ei sânt originari din Frankfurt lângă Main. La începutul secolului trecut îi încredințase principele de Hessa câteva milioane, căci el trebuia să fugă.

Cu banii acestia au făcut gheșefturi mari, împrumutând statele, cari aveau lupte cu Napoleon. Mai târziu s'au aflat state, cari i-au dat să administreze milioane, pentru cari el avea să plătească numai 2 procente camătă. Se înțelege, că deși camăta, ce o lua el, nu era prea mare, dar fiind capitalul uriaș, s'a îmbogățit grozav. Mult i-au ajutat pe Rothschild și întemeierea de bănci în Viena, Londra, și Paris, așa că în curând au ajuns să fie împărății banului. Ei au speculat și cu lână, minerale etc.

Nu e mirare, că avuțiile acestea mari, strînse de ei în felul arătat, i-au infumurat, cum numai Jidanul se poate infumura. Ei se folosesc de multe privilejii, ca să-și bată joc de tot ce la creștinul adevărat e sfânt. În munca lor de a vîri zizanie în statele creștinești merg până acolo, încât despre Rothschild din Paris s'a dovedit, că el ajută chiar și pe anarhiști, cari vreau să schimbe rînduiala lumii cu revolverul și cu dinamita. Lucrul acesta s'a dovedit în Paris când cu procesul contra anarhistului Henry.

Alți doi principii financiari sânt Bleichröder și baronul Hirsch. Bleichröder are să-și mulțumească avuțiile strînse legăturilor, ce le-a avut cu Bismarck. Cât de bine a cunoscut acesta pe Jidani, de Bleichröder nu s'a putut desface, căci acesta făcea multe isprăvuri ascunse pentru el și în schimb Jidanul se folosea de știrile, ce le afla, ca să joace la bursă cum îi plăcea.

Hirsch s'a îmbogățit prin înșelăciuni, jefuind de pe oameni cu losurile lui turcești vre-o 350 milioane de franci, când a luat în întreprindere construirea căilor ferate turcești, unde încă a înșelat, de s'a îngrozit lumea cinstită.

(Va urma).

La mormântul lui Bărnuțiu.

Cu privilegiul adunării dela Șimleu a »Societății pentru crearea unui fond de teatru român«, multă lume românească s'a intrunit în capitala Silvaniei. Mai ales din părțile locului, din Sălagiu din Sătmăr, din Solnoc și Dobâca.

A fost o adevărată manifestație națională, după-cum deja cunoscut este tuturor, cari au obiceiul de a mai citi și jurnale.

Chestiunea teatrului național, ca o chestiune culturală de mare importanță, a început, se vede, să deștepte interes în inimile românești. D'apoi când vom ave odată cu adevărat și un teatru românesc, care să ne hrănească sufletul cu icoane degropate din ascunzișurile trecutului nostru!

Ca o vrednică și mândră încununare a frumoaselor sărbări dela Șimleu, iubitul nostru bade George a invitat o numeroasă societate de domni și dame la excursiune până la Băsești, reședința inimosului și marinimosului fruntaș Român.

Cu dragă voe au urmat, toți și toate, acestei gentile invitări, pe care fiecare o socotea drept o distincție deosebită pentru sine. A și fost.

Și dacă vom uita cândva impresiunile dela adunarea din Șimleu — ceea-ce n'ar fi mirare, participând în

fiecare an la astfel de sărbări — de bună seamă nici unul nu vom uita ușor impresiunile puternice și plăcute, ce ni le-a procurat badea George, aranjând excursiunea la moșia sa din Băsești.

Ca să mergi însă la badea George în Băsești, trebuie să treci pe la Boșca-română, locul de leagăn și mormânt al marelui Șimion Bărnuțiu.

Adecă nu zic bine »trebuie«, — căci drumul e mai scurt lăsând Boșca la o parte, — însă îndată-ce ai în frunte pe badea George dela Băsești, îndată-ce te declari să-ți urmezi lui, ai să vezi și fericitul sat, care a dat Sălagiului și românimeii întregi pe luminatul și luminătorul Șimion Bărnuțiu.

Este o analogie așa de firească și o afinitate spirituală așa de vădită între Pop de Băsești și Bărnuțiu, încât, deși te surprinde, găsești totuși foarte natural faptul, că în calea spre Băsești să faci popas la Boșca-română.

Mai mult!

Înainte de a te apropia de modestul, dar' gloriosul sat al nașterii lui Bărnuțiu, vei trece printr'un loc, care s'a înscris și mai glorios în istoria neamului românesc...

Înainte de a ajunge să-ți pui în fața ochilor sufletești figura de profund gânditor, filosof și bărbat politic, a lui Bărnuțiu, vei trebui să te oprești un moment, și să-ți revoci în minte, după-cum o cunoști din istorie, figura măreață, eroică, a curajosului Voivod Mihaiu, cel brav și viteaz, care pe un moment măcar, ca o năluire fericită, și-a putut vedea întreg neamul său românesc unit sub umbra sceptrului său, care, se vede, merit a fost de D zeu să descrie înainte cărările viitorului, ce va să vie.

Anume, ca să mergi din Șimleu la Boșca-română trebuie să treci prin valea dela Guruslău, unde Mihaiu-Viteazul, la 3 August 1601 a reportat o strălucită învingere asupra oștirilor lui Sigismund Báthory.

Ți-se pare călătorului, că anume trebuie să întrezezi mai întâiu figura, strălucită de aureola măririi naționale alui Mihaiu, ca să poți trece apoi cu gândul la Bărnuțiu, și să poți pricepe sufletul lui străbătut de idei așa mari și doruri așa intensive după timpuri noue de mărire românească.

Și întemplantarea ne-a trecut pe noi, prin aceasta școală de istorie națională, conduși fiind oareși-cum de mâna, de iubitul bade George, după-cum Dante era condus de Virgil, ca să vadă, să cunoască și înțeleagă cele din ceea lume...

Plecasem voioși, în 3 August 1901, la 8 oasuri dimineața din Șimleu; ocupam cu toții vre-o patru trăsură, care de care mai elegantă. În frunte mergea diligența tras de 4 smei din stava badei George. Eu mergeam în trăsură din urmă cu un tinăr prieten, componist, și cu un nou prieten și vechiu antagonist politic... Zilele de sărbătoare dela Șimleu ne făuseră să ne recunoaștem eară, după ani de lupte, în care părea că perdusem cunoștința legată, earăși la un prilej mare, când tot trebi naționale ne-au fost făcut să convenim...

Timpul era splendid; ținutul încântător. Spre apus se întindea un șes nesfârșit; spre răsărit coline cu vii ori locuri arătoare. În curând ajungem să urcăm un deal, pe frumoase serpentine; cu noul meu »prieten« conversam despre treburi politice actuale. Ideea împăcării, care ne-a adus lângă olaltă, domina convorbirea noastră, și cumpănind chestiuni mari începeam a ne înțelege și aprecia mai drept unul pe altul. Cel puțin eu așa simțeam, din constatările ce ne făceam, și în bună credința mea credeam că tot așa va fi dispus și ortucul meu de drum. Cu dreptul ori ba, nu știu, că el e de cei cu »diplomațenia« și în curând chiar a arătat, în scris, că diplomatul alta spune în față și alta la distanță...

Altecum reflexiunea aceasta, de dat mai târziu, nu putea turbura atunci seninătatea dispoziției noastre sufletești, care era un reflex fidel al frumoasei zile de vară.

Și cum mergeam cu trăsurile în lung șireag, prin aer cald sub cer senin, privind în jur coline cu păduri și văi bogate și înflorite, deodată tresărim din dulcea reverie, ce se înstăpânise asupra sufletului nostru, căci trăsură se opri.

Ne dăm cu toții jos. Ce e? Badea George face semn cu pălăria în vânt; përul seu argintiu strălucește mândru în soare.

— *Descoperiți capetele voastre. Sântem pe pământ istoric de sfinte amintiri. Aici e locul, unde Mihaiu-Viteazul a dat lupta sa contra lui Báthory și a secerat vestita victorie dela Guruslău...*

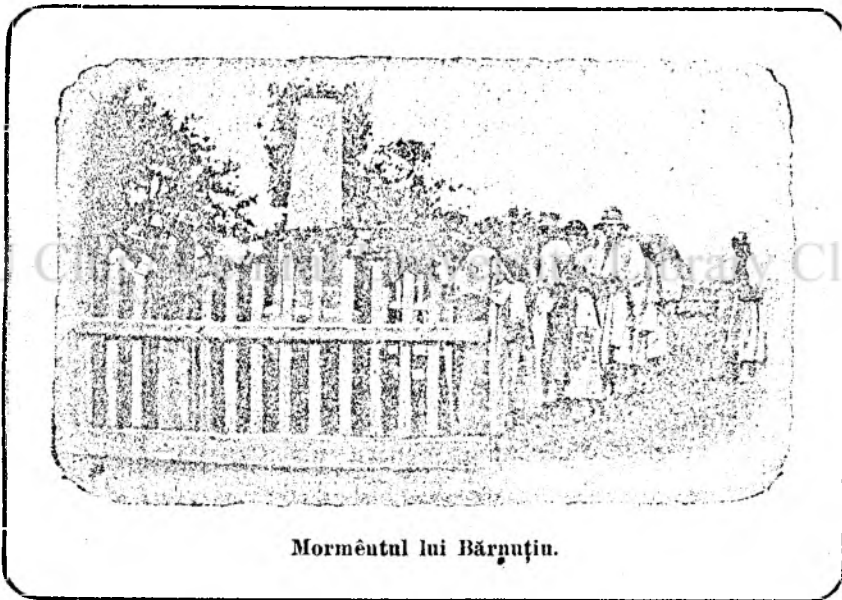
Emoțiuni pioase ne cuprind. Cu capetele des operate, adiați de o lină boare ne preumblăm pașii și privirile pe locurile istorice, căutând în jur de noi. E un adevărat câmp de bătălie pe care stăm. Valea e largă și lungă. Spre răsărit mează-zi se lărgeste tot mai mult până la Zelau. De amândouă părțile e închisă cu coline largi, de pe coastele cărora pare că vedeam coborînd grabnic, în rînduri dese și strînse cetele de ostași. Dintr'o parte dinspre Ungaria vin ai lui Mihaiu și de cealaltă dinspre Ardeal ai lui Báthory. Mihaiu are 18.000, Báthory de 2 ori atâția, 35 mii, cu 54 tunuri și mulțime de trofee. Ciocnirea principală, piept la piept, se face în vale. Armata lui Báthory este zdrobită grozav. Pe mijlocul văii riu de sânge se va fi pornit atunci. Acum pe linia aceea trece calea ferată. Și nici un semn nu arată, că aici a fost câmp de luptă pe viață și moarte între două lumi de idei. Numai tradițiunea ne păstrează amintirea faptului și a locului.

Locurile de morminți ai oștirii nimicite se pot recunoaște și acum; când au construit calea ferată și au săpat pe acolo, au dat de oase... Peste osămintele celor căzuți în luptă trec azi în neștiință ori nepăsare vecinicii călători ai comerțului jidovesc, ori mărfurile lor, pe trenuri de povară...

E de înțeles, că Ungurii n'au interese să întărească cu vre-un monument amintirea luptei acosteia. Dar' noi Românii ar trebui să o facem să trăiască vie în conștiința poporului; dacă nu prin monumente de piatră ori bronz, cari ne sînt oprite, apoi prin monumentul neperitor al cuvântului, care o mai trainic ca arama și care oprit nu poate fi. Cărți cari să desgroape din trecut faptele glorioase ca lupta dela Guruslău, ar trebui să avem, scrise poporal și vioiu, spre a fi cu plăcere în mii de exemplare cetite de popor. Un »Războiul nostru pentru existență« cum o cel al lui Coșbuc; ar fi foarte la loc și la timp...

Pân-acum câți dintre noi cei »inteligenti« chiar — au știut unde e Guruslău, ori de ce e vestit Guruslău, satul acela modest, care și acum așipește pe culmea colinei, în soare, neștiutor de mărirea ce l-a ajuns în istoria neamului românesc.

Intemplantarea a făcut, ca să sărbătorim, fie ori-oată de simplu, aniversarea de 300 ani a frumoasei zile de învingere a lui Mihaiu, și — ce e de mirat —

Mormântul lui Bărnuțiu.

fără să știm, am sărbătorit-o tocmai în aceeași zi, de 3 August, aproape și în ciasul cuvenit

Întăriți sufletește am continuat drumul către Bocșa, și la 12 ore din zi sosim între modestele lui case. E un sat de mijloc, nici mare nici mic. Situat într'o vale largă spre răsărit, are în fața sa coline productive, ear' în dos, ca un scut, păduri puternice.

Pe aceste frumoase locuri se va fi preumblat gânditor junele Simion Bărnuțiu, la timpul seu, prin anii 1825—1830.

În liniștea acestei văi, care nu-ți deschide prospect mai larg decât spre muntele Meseș, granița Ardealului, și spre cer — a putut el medita neturburat asupra sorții poporului român.

Ne oprim în curtea casei parohiale la părintele Ilieș. Casa e modestă, dar' indestulitoare și curată.

Aci găsim încă o grupă de escursionisti, sau mai bine excursioniste. Domnișoara Felicia Rațiu și d-șoara Augusta Orghidan, prof. din București, însoțite de dl Dan. Sabo, cand. de avocat, auzind de excursia noastră, au grăbit dela Bădăcini, pe o cale mai scurtă

și ne-au prevenit la mormântul lui Bărnuțiu. Grație d-lor avem acum fotografat prețiosul loc de repaos al marelui bărbat.

Sântem foarte bine primiți, în casa parohială gr.-cat. Badea George e destulă garanță, ca să fim bine primiți la nepotul seu, cum obișnuiește a desmierda pe toți Românii de treabă mai tinerei.

Am merge imediat la locul șintei noastre, dar' cerul s'a înourat, picură deja și ne amenință o ploaie mare. Stăm nedumeriți pe un moment. În sfârșit ne hotărîm și riscăm, mai bine să fim moșăiși, decât să nu vedem îndată mormântul dorit.

Bărnuțiu se născu la 2 August n. 1808. E aceluși un veac dela acest dat istoric. Își termină studiile filosofice în Blaj, unde se și făcu cleric. Imediat după ce absolvă teologia fu aplicat ca superior în seminarium. În 1831 îi urmă lui Cipariu ca prefect de studii la teologi. Cariera lui de profesor înseamnă epocă în instrucția românească din Ardeal. El a fost primul, care a început a prelege românește din filosofie și teologie.

Precum Lazăr a întemeiat faptic dreptul limbii române față cu cea grecească, astfel a dovedit Bărnuțiu preferința limbii românești față cu cea latinească.

La 1843, în urma disensiunilor nenorocite cu episcopul seu, se începe pentru Bărnuțiu, ca și pentru mulți alții o viață de pribegie, care însă nu e fără folos pentru perfecționarea lui spre binele neamului.

În vîrstă de 35 ani Bărnuțiu se face jurist în Sibiu. La 1848, juristul din Sibiu clarifică situațiunea politică a Românilor și prin manifestul seu multiplicat de clericii din Blaj aruncă în publicul românesc ideile lumi-

nătoare, cari devin călăuzele Românilor în cele mai grele momente — și până în ziua de azi.

Din focul revoluțiunii scapă de abia cu viața. Din Sibiu fugă în România pe la Turnu-roșu, și prin Severin se duce la Constantinopol, de unde pe mare, pe la Triest trece la Viena. Aci își reia studiile favorite. În 1852 merge apoi la Pavia, în Italia, unde ia doctoratul în drepturi. Aproape 10 ani el ține apoi catedra de profesor la liceu ântăiu, ear' mai la urmă la universitate în Iași. În fine obosit de muncă și stors de boala nervoasă a învătăților, și-a simțit apropierea sfârșitului. Și atunci s'a recules, și-a îndreptat gândul spre o să, spre locul seu natal, la Bocșa. I-s'a ap'ns în inimă singurul dor ce mai avea, să moară în Bocșa-română și să se odihnească la sinul pământului părintesc.

A scris unui devotat al seu, vrednicul Ioan Maniu, din Șimleu, tatăl tinerilor advocați Dr. Iuliu și Dr. Cassiu Maniu, să meargă după el. Și s'a pornit credinciosul Român Maniu și a mers cu o trăsură până la Iași și de acolo s'a pornit îndărăt cu bolnavul Bărnuțiu prin munți și prin văi. Vin la Bistrița

și trec înainte pe la Hida, și când au ajuns deasupra *Văii-Almașului*, în culmea unui deal, unde este un vestit izvor cu apă bună, cunoscut Sălăgeanului înstrăinat și dornic după apa țării sale, a cerut apă. I-a dat și a beut un pahar bun de apă rece, și oftând apoi cu satisfacție, ca-și-când și-ar fi stins de tot pojarul său de dor și jalea sa adâncă, și-a plecat capul pe pieptul devotatului său tovarăș, și a expirat lin, lin, ca-și-când ar adormi în mijlocul unei păduri îmbalsamate de miresele primăverii. Și l-a așezat frumos în trăsură și a mînat mai departe prin Zelau, la Șimleu. Vizitiul al doilea, care ar fi putut fi martor duiosului sfîrșit, nici nu știa, că duce mort în trăsură.

Aceasta se întîmplă în ziua de 16/29 Maiu 1864. Inmormîntarea lui se făcî la 3 Iunie. Cortejul se porni din Șimleu la Bocșa, și percurse poate același drum, în parte, pe care am purces și noi, peregrini, la mormîntul lui.

Biserica din Bocșa e o biserică modestă de lemn, cum sînt multe altele în părțile acestea. Atît măsurile ei cît și forma sînt destul de impunătoare. E destul de mare, destul de frumoasă și curată, ba chiar frumos împodobită. Mai presus de toate e frumos așezată în mijlocul satului, și în mijlocul unei curți largi.

Cum intri în această curte ai în față biserica de-alungul, cu altarul spre dreapta. La stînga, ceva mai înainte vezi un mormînt îngrădit frumos, și împodobit cu un monument mare. Este mormîntul lui Bărnuțiu, singurul mormînt în jurul bisericii.

Lîngă acest scump loc se înalță marelui și șese plopi, de cei numiți piramidali; pare că sînt șese străgeri, puși anume să vegheze lîngă locul de odihnă al neobositului bărbat. Cu frunza lor îngîănă din când în când doine line de leagăn, ca să doarmă în pace neturburată fiul mult pribegitor al Sălăgiului.

Ori-cît de modest, monumentul, merit să însemne mormîntul marelui bărbat, face cea mai bună impresiune. Ne-a surprins deosebit de plăcut, că am găsit mormîntul așa de îngrijit, sădit cu flori, cari erau chiar în floare, pe monument de-asemena era o cunună de flori vii proaspete. Ni-s'a asigurat, că mormîntul e îngrijit cu pietate, ceea-ce face onoare Sălăgenilor, cari în bunul lor sentiment național tratează ou mai multă evlavie memoria oame-nilor nostri mari, decît mulți alți Români.

Monumentul însuși, făcut din colecta națională, la inițiativa dlui *George Pop de Băsești*, e de marmură, și are forma unui obelisc înalt cam de 3 metri.

A fost ridicat la 1875, și inaugurat cu mare solemnitate.

Pe partea dreaptă e sculptat un vultur roman, simbolul ideilor mari de romanism, ale răposatului. Sub vultur e gravată următoarea inscripție:

În memoria lui

Simeon Bărnuțiu

n. 1808, 21 Iulie, † 1864, 16 Maiu.

Fil Sălăgiului.

În dosul monumentului e scris:

Blaj, 15 Maiu 1848.

Pe partea dreaptă:

„Poporul român ține minte de binefaceri și nedreptate“.

Pe partea stîngă:

Libertate, frățietate, egalitate, naționalitate.

Ajunși în fața acestui monument, părea că fiecare dintre noi se cufundă în sine însuși ori zice o rugăciune în mintea sa. După un moment de sărbătorească tăcere, dl Ios. Vulcan, președintele soc. pentru crearea fondului de teatru, a rostit cîteva cuvinte bineșimțite, depunînd înaintea spiritului marelui bărbat omagiul nostru de admirație și recunoștință.

În jur era o ceată numeroasă de țărani din Bocșa, bărbați și femei, tineri și bătrîni. Erau mîndri, că atîția domni au venit să se închine la mormîntul *domnului* lor. Printre ei se observă figuri, cari seamănă foarte mult cu răposatul, cu deosebire o femeie bătrână, *Ana Bărnuțiu*, are perfect trăsurile marcante ale vărului său Simeon, numai cît înfrurite de blîndeța femeiască și de vestejenia bătrînețelor. Pagubă că nu a fost fotografată și această interesantă verișoară a lui Bărnuțiu.

După-ce am vizitat biserica, ne-am întors earăși în jurul mormîntului, unde un tînr poet, student absolvent dela Năsăud, primit acum la teologie în Gherla, cu numele Ioan Perényi, sosit dintr'un sat vecin, ne-a declamat o odă ocașională a sa. Interesantul tînr, un tip de Român fanatic, însă fără destulă școală literară, dovedea că are sentimente cu mult mai puternice, decît se le poată exprima. Totuși ca începător a reușit destul de bine, mai ales că a scris oda sa — cum spunea — numai în noaptea precedentă, anume pentru acest prilej, de care a auzit în ultimul moment.

Poesia avea ca moto:

Acuma nu-i timpul

În jug ca și via,

Să tragem povară

Sosit-a momentul,

Să ștergem robia,

Să fim liberi eară.

Într'o strofă a >odei< poetul exprima chiar sentimentele noastre din acel moment:

...Apostol al națiunii

Primește-o cunună de flori; ce au răsărit

Din inimile noastre, sînt flori de-a românimii,

Și dulce sărutare, și-adormi ear' liniștit.

Ne-am luat câte-o floare de pe mormîntul nouă atît de scump, și mai cuprinzîndu-l odată cu ochii, spre a-l înțipări adînc în inimile noastre, am plecat mîngăiați, că am văzut mormîntul celui mai mare naționalist dela 1848.

Un peregrin.

Respingerea ofertului de asigurare.

În sensul legii comerciale respingerea ofertului de asigurare are să urmeze în timp de 48 de ore, căci la din contră ofertul este a se considera ca primit și asigurarea se va privi ca încheiată definitiv. Într'un cas concret Curia reg. a adus acum, sub Nr. 1459/900, hotărîrea, că termenul de 48 ore nu este a se calcula dela data scrisorii de ofert, ci dela predarea ei prin postă.

PARTEA ECONOMICĂ.

Înființarea reuniunii agricole în Brașov.

În numărul trecut al >Foi< am fost dat știrea îmbucurătoare, că în comitatul Brașovului Români pregătesc înființarea unei reuniuni agricole. Despre isprăvile făcute pentru realizarea ei dăm, după >G. T.<, următoarele amănunte:

Prin întrunirea ținută Vineri, în 9 Noemvrie v. a. c., într'una din sălile gimnasiului român din loc, s'a făcut un pas însemnat spre realizarea ideii de a se înființa o reuniune agricolă românească pe teritoriul comitatului Brașov. La întrunirea aceasta, convocată de comitetul despărțământului I. al >Asociațiunii< în urma concluderii dela adunarea generală din 13 Maiu v. a. c., a luat parte un număr însemnat de frunțași din Brașov și din împrejurime. Cu deosebire preoțimea și învățătorimea din comunele rurale a fost bine reprezentată, dovadă, că preoții și învățătorii nostri simt trebuința unei reuniuni ca cea proiectată, și totodată dovadă, că preoții și învățătorii nostri urmăresc cu zel și însuflețire ori-și-oe întreprindere menită a ridica poporul de sub conducerea lor.

Intrunirea s'a deschis la orele 11 și cîteva minute de directorul despărț. brașovean al >Asociațiunii<, profesorul A. Bărseanu, care accentuă în cuvîntul său de deschidere însemnătatea înființării unei reuniuni agricole în ținutul Brașovului și aduce ca pildă viuă rezultatele binefăcătoare ale unei asemenea însoțiri: Reuniunea română din comitatul Sibiului, care condusă cu zel și pricepere a revărsat mult bine asupra României din acel comitat.

După vorbirea de deschidere urmă o interesantă dezbateri, la care luă parte d-nii: Iosif Maximilian, paroch în Brașovul-vechiu, Ioan Broșu, capelan în Dîrstele-Brașovului, Nicolae Bogdan, profesor, George Ludu, capelan în Prejmer, Ioan Lengeru, avocat și Anania Boldor, învățător în Codlea. Resultatul dezbaterii acesteia fî: constatarea unanimă, că în ținutul Brașovului este cu putință și totodată de cea mai mare trebuință înființarea unei reuniuni agricole românești, la care toți cei de față se declară cu însuflețire gata a lua parte și a-și da tot spriginul lor. Mai departe pentru realizarea cât mai grabnică și oâtă mai cu succes a hotărîrii de a se înființa numita reuniune, se alege o comisiune de 28 membri din toate părțile comitatului, cari își luă asupra lor îndatorirea de a se întruni cît mai de grabă, a fixa statutele noiei reuniuni și a face pașii de lipsă pentru recunoașterea ei din partea autorităților politice, avînd în același timp a face propagandă în mijlocul populației din comunele rurale pentru îmbrățișarea frumoasei întreprinderi naționale-economice și îndemnându-o să ia parte la adunarea de constituire în număr cît se poate de mare. Comisiunii acesteia îi va preda comitetul cercual al >Asociațiunii< tot

materialul adunat cu privire la înființarea des numitei reuniuni.

Cu convocarea comisiei se înșarcinează dl Ioan Aron, director al școlii primare din Brașov, cunoscut ca grădinar și apicultor cu experiență și totodată unul din bărbații noștri cei mai zeloși.

Începutul este așadar' făcut și avem firma speranță, că în curând reuniunea agricolă din ținutul Brașovului va intra în ființă împlinind o misiune atât economică cât și românească.

Grădinile școlare.

Dl Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor coroanei, a adresat agenților de pe aceste domenii o circulară, ale cărei dispoziții puse în aplicare vor contribui fără îndoială a da un avânt puternic culturii agricole din țeară, a îmbunătăți traiul material al țăranului român, a deschide, cu un cuvânt, cât mai larg, un binefacător izvor de avuție națională.

Potrivindu-se sfaturile date și la noi, le facem loc și în „Foia Poporului”.

Prin ordinul circular dela 1 Februarie 1899 v'am arătat în câteva cuvinte foloasele pomăritului, atât ca mijloc de câștig, cât și din punct de vedere al împodobirii gospodăriilor, cum și al înrîuririi binefacătoare, ce are asupra dezvoltării simțului moral și estetic al omului și v'am pus îndatorirea a stăru cu tot dinadinsul pentru introducerea acestei îndeletniciri folositoare printre țărani.

Am arătat atunci, care este rolul învățătorului pentru a lumina pe țărani în această privință, și am încuviințat, ca să dați pentru școale câte un loc (pământ) indestulitor, în apropiere și împrejmuit, precum și toate uneltele și celelalte lucruri trebuincioase pentru a se îndeletnici, cu ajutorul școlarilor, la cultura pomilor roditori, căci învățătorul trebuie să fie model de o bună gospodărie în ori-ce ramură a agriculturii, dela care țăranul poate învăța mult.

Începutul s'a făcut și după-cum am avut privilegiu a mă convinge în dese mele inspecțiuni, ce am făcut pe la domeniile coroanei, grădinile înființate pe

lângă școale prosperează, ceea-ce mă îndreptățește a nădăjdui că în curând vom vedea toate locuințele sâtenilor încunjurate de pomi roditori, ear' pe acestia trăgând foloasele ce dau poamele.

În strînsă legătură cu pomăritul este și cultura legumelor, o ramură a agriculturii nu mai puțin însemnată, asupra căreia țin a vă atrage serioasa d-voastră atențiune și a vă invita să luați din timp măsurile potrivite pentru ca la primăvară să se poată cultiva în grădinile școlare și diferite legume. Cultura legumelor este o chestiune de viață pentru țeara noastră, căci printr'însă se poate păstra în mâinile Românilor o bună parte din bogăția națională. La noi în țeară până acum s'a arătat o prea mare nepăsare față de cultura legumelor, ba ea a fost socotită chiar de înjositoare de către țăranii noștri.

M'am gândit și la această îmbunătățire încă de când am publicat în biblioteca noastră populară o cârticică „Noțiuni asupra grădinilor de legume” și am făcut tot ce am putut pentru răspândirea acestei culturi. Atunci însă nu aveam grădinile școlare, cari sînt cel mai bun mijloc pentru lățirea îndeletnicirilor de acest fel printre populațiunea rurală, de oare-ce copii sâtenilor învață de mici a se deprinde cu asemenea lucrări de grădinărie.

M'am gândit, zic, a introduce și această cultură, pentru-că am observat, că țăranii noștri se ocupă prea puțin de dînsa, deși este de cea mai mare însemnatate, mai ales pentru hrană. Aproape fiecare locuitor dela țeară are în împrejurul casei câte-un petec de pământ liber, care în loc să fie lăsat prada buruienilor nefolositoare sau chiar altor plante vătămătoare, ar putea fi prefăcut în grădiniță, în care să samene legumele, de cari are trebuință vara ea și iarna, precum și flori frumoase.

Dar', după-cum am spus în mai multe rînduri, țăranul nostru e nepăsător față de el însuși, față de traiul seu.

El nu este încă pătruns nici de foloasele materiale a unor asemenea îndeletniciri, nici de gustul și plăcerea ce o are omul harnic și bunul gospodar, când își vede ocolul locuinței sale curat

împodobit cu o mică grădină de flori de pomi roditori și de legume, unde la umbra răcoroasă a pomilor și plăcutul miros al florilor se desfășează și se bucură de frumusețile naturii, în zilele de sărbătoare și în timpul de odihnă.

Știm cu toți dle agent, că încă din timpurile cele mai vechi, atât Grecii cât și Romanii, strămoșii noștri, se întreceau în a-și înfrumuseța grădiniile dimprejurul locuințelor, dându-le diferite forme artistice și plantându-le cu tot felul de arbori, flori și legume; eșe, că odată cu înaintarea omenirii în cultură și științe, a înaintat și grădinăritul, care se ține alături cu dezvoltarea simțului de bine și de frumos. Este de neîgăduit, asemenea, că prosperarea unei țări nu atîrnă numai dela bogăția sa naturală, oi și dela munca oamenilor, cari o locuiesc. Țări sărace ca Olanda și altele, prin munca locuitorilor lor, au ajuns la o stare de înflorire vrednică de invidiat.

Eată cum glăsuiește un cercetător al nordului depărtat și plin de ghiață în privința țăranului din Finlanda.

„Acolo viața e grea și lupta după pâne se aseamănă cu o neîntrecută goană după pradă, căci pământul e tare și soarele e scump. Departe în fundul unei păduri țăranul abia poate desteleni un petec de pământ, după-ce a scos rădăcinile arborilor și a desgropat petrele; trec ani până să poată face din acest pământ petros un pământ bun de hrană; și când această muncă a fost isprăvită, cu multă trudă trebuie să-și oare cu spinarea sămînța până la ogor, căci cu calul nu poate pătrunde până acolo. Acolo toate elementele, ca: bruma, inundații, prăbușiri etc. sînt dușmanii omului și toate îi fură câte o părticică din produsul acelu pământ sărac, pe care omul nici nu-l poate ajuta cu îngrășăminte. Numai spice sărăcăcioase și răslețe rămân în picioare până la seceriș, și secerișii se face când pânea nu e încă uscată, pentru-că vara e scurtă, ear' grăunțele adunate trebuie coapte în sobe. Nu sînt mori și grăul trebuie măcinat cu mîna sub petrele așezate în tinda colibei. (Va urma).

Legende românești.

I.

Condeele lui Mircea-Vodă.

Ne spune legenda, că Mircea-cel-Mare, domnul Valachiei (1386—1418), a plecat din capitala sa Tîrgoviște cu mare alaiu la drum lung. Mergea în Polonia — la țeara Leahului — să încheie cu regele Poloniei Vladislav un tractat de apărare în contra Ungariei (17 Maiu 1411).

Într'o Duminecă Mircea intră într'un sat mare.

La casa primarului erau adunați sâteni și lucru.

— Lucrează creștinii în zi de sărbătoare? — murmură Mircea supărat — ean vezi tu, copil de casă (pagiu) ce lucrează dînșii?

Pagiul merse lângă țărani și îi întrebă:

— Oameni buni, dar' ce lucrați voi când nici preotul n'a isprăvit încă liturgia în biserică?

— Ce să lucrăm?

— Ia ascuțim condee pentru Măria Sa Vodă.

Pagiul se întoarse la Mircea și îi raportă.

Mircea curios, că ce fel de condee lucrează acei țărani, se duce la dînșii să vadă.

Țăranii lucrau, dar' nu condee, ci făceau săgeți...

— Acestea sînt condee?

Numiți voi condee ceea-ce numim noi săgeți — zise Mircea.

— Păi, la dușmani nu se scrie cu astfel de condee, — ziseră țăranii — dacă vrei să-ți înțeleagă răvașul?

Mircea-Vodă plecă mulțumit de un astfel de răspuns și se duse în Polonia, unde se întâlni cu regele Vladislav și încheiă tractatul de apărare împotriva regelui Sigismund al Ungariei.

II.

Fondarea mănăstirii Putna.

Ne spune legenda că Stefan-cel-mare domnul Moldovei viteaz mare, ce a dat groază prin păgâni când a voit să zidească mănăstirea Putna din Bucovina, unde se și află înmormântat, luă cu sine popor mult mare obște îl urmează și pe culme se lățește și făcū o mare sărbare.

Popor, preoți, femei, copii de prin toate împrejurimile se află grămădiți și îmbrăcați în haine de sărbătoare; ear' ostașii erau oalări și înarmați ca la războiu:

„Căpitani, ostași cu zale și cu platoșe de fier”.

„P'ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de războiu.

Steagul domnesc al Moldovei falfăie în aer: „al Moldovei steag de fală, falfăie falnic în cer ear' buclumul vuis

Turbarea la câni.

Turbarea la câni nu se cunoaște de pe teama de apă, pentru-că câni turbăți încă beau apă, lapte și alte fluidități. S'au văzut câni turbăți înotând prin apă. Nici aceea nu e adevărat, că câni turbăți trebuie să aibă spumă la gură, căci numai unii țin gura deschisă, din care curg *bale* dar' nu spumă. Câni turbăți nu fug tot înainte și cu coada între picioare. Adevăratele semne ale turbării sunt următoarele: 1. Cănele turbat e trist, se ascunde la locuri întunecate, e neliniștit, se turbură ușor, vrea să muște și să fugă. Mulți părăsesc în primele zile ale boalei curtea, dar' se reîntorc după 2—3 zile. 2. Perde pofta de mâncare pentru nutreământul obicnuit, dar' îi place să înghită pământ, paie, lemne etc. 3. Are un lătrat deosebit, aspru și răgușit. El nu lătră cu întrerupere, ci cam prelung și ridicând tonul în sus. Unii lătră mai mult, alții puțin; cei dintâi răgușesc. 4. Mușcă mereu, mai ales alte animale, dar' și lucruri neînsuflite. Și dacă cunoaște încă pe stăpânul lui și-l ascultă, totuși îl mușcă. 5. Falca de jos se lasă în jos, la unii mai curând, la alții mai târziu. 6. Slăbește curând, ochii li-se turbură, părul li-se sburlește, crucea și picioarele dinapoi li-se înmoaie încetul cu încetul și în cel mult 8—9 zile pier.

SFATURI.

Ingrijirea galițelor iarna. Cu cât vor fi mai bine îngrijite galițele în decursul iernii, cu atât vom avea și folos mai mare dela ele în primăvara, resp. vara următoare. Dacă le vom ține în cotețe întunecate, reci, necurate, abia se vor mai putea înfrâna în cursul verii următoare. Cu cât e mai frig, cu atâta trebuie nutrite mai bine. Tot atâta îngrijire trebuie să avem și pentru apa de beut. Dacă le-ar degera creasta, bărbia sau picioarele, li-le frecăm cu zăpadă, le spălăm părțile degerate cu soluțiune de alaun (1 gram alaun în 80 grame apă), mai târziu cu unt de lemn. Ranele de degerătură dela picioare încă le

în munte, și valea răsună de cimpoi!

În fruntea ostașilor sei mergea Stefan-Vodă; dînsul apucă pe malul unui riuleț și se oprește lângă o movilă. Atunci se făcu o tăcere religioasă, și ochii tuturor erau îndreptați în partea unde stătea Voevodul.

Trei voinici cu arcuri în mână se desprind din grupa lui Stefan și se urcă pe movilă.

Doi dintre ei erau mândri și ageri ea zimbrul și înalți ca bradul dela munte.

Purtau pe umeri câte o glugă, la brâu aveau paloșele lor și pe cap purtau căciulă de oaie țurcană.

Săgeata lor repezită sus în nori, de multe ori a oprit în sbor vulturul.

Multe fiare și mulți dușmani, simțiră săgețile lor, căci ei sunt vrednici arcași ai lui Stefan-Vodă, care acum și dînsul își gătește săgeata s'o isbească în depărtare.

spălăm bine cu zăpadă sau apă rece, mai târziu le ungem cu soluțiune de peatra iadului (1: 20—30).

Ca să scutim legumele din pivniță de melci, presărăm în jurul lor în lățime de 5—6 dm. năsip, cenușă sau făină de var stîns de curînd. Melcii cari vreau să treacă peste acest brâu se prăpădesc. Cei morți trebuie adunați în fiecare zi. Se înțelege, că nici pe legumi să nu fi rămas meloi.

Arumatul șuncii. O șuncă de vre-o 6 chlg. dela un porc tîner o spălăm și o sbicim bine. În 1½ chlg. sare fină amestecăm o lingură de zăhar zdrobit și salitru de 10 bani, punem amestecătura aceasta într'un blid și o lăsăm să se se înferbente. Cua frecăm șunca timp de o oră și o lăsăm să stea 24 ore, ca să se topească sarea, o spălăm eară, o sbicim, o învălim într'o cărpă (mai bine muselină), ca să rămână curată la afumat și o punem 14 zile în fum. Șuncile pregătite astfel sînt de un gust foarte delicat și au de regulă o carne moale. Pe timpul când o frecăm, sarea trebuie să fie tot ferbinte.

Știri economice, comerc. indust. jurid.

În Bulgaria recolta pămîntului din anul acesta a fost bună, însă producția vinurilor a fost foarte slabă din cauză că viile au fost atacate de peronosporă.

Recolta Germaniei. Revista specială germană „Getreidemarkt” a făcut o anchetă în diferitele state din Germania, reunind 5000 informațiuni. Pentru 1901 recolta Germaniei e de 2,470,000 tone de grâu, de 814,500 tone secară, de 3,021,860 tone orz de primăvară, de 7,105,000 tone de ovăș.

„Agriculture moderne”, adaogă, că după cifrele anului precedent se poate afirma, că Germania va fi nevoită a importa 3 mil. de tone de grâu și un milion de tone de secară. Țările esportatoare Rusia, Argentina, India și Australia nu

Stefan s'a luat la întrecere cu alți doi mari boieri, foarte dibaci ca și dînsul în meșteșugul de a trage cu arcul.

— Copii trageți!... eu vreau astăzi să mă întrec în arc cu voi! — le zise Stefan-Vodă.

Amîndoi voinicii atunci se pleacă, își încordă arcurile și trag. Săgețile lor zboară și spintecă repede vîntul care dă foc și fulgere.

Se duc ca gândul, pe cîmp departe, de abia le mai zărește ochiul.

Un ura puternic se aude și dealul urlă clocotind!

— Să trăiți copii! le zise Stefan, care se gătea și el să tragă.

Coarda șbărnăe din arcu-i și săgeata fulgeră în vînt.

Piere în văzduh, se duc departe foarte departe și se frînge într'un paltan bătrîn.

sînt în măsură de a trimite pe piețe mari cantități de cereale, tot semne, că prețul acestora se va ridica.

Uleiurile minerale din România fiind foarte căutate în Anglie, societatea „Steaua Română”, a înființat un oficiu propriu în Londra pentru desfacerea produselor sale.

Scumpirea cărților postale. Ministrul de comerț vrea să ridice prețul cărților postale pentru comunicațiunea internă dela 4 la 5 bani.

Canalisarea cursului inferior al râului Bega (Bănat) se va începe în curînd.

Congres internațional de stupari se va ține în August al anului viitor în Timișoara. Vor fi reprezentați stuparii de a noi, din România, Austria, Germania și Italia.

Comerțul cu mere. În Hamburg au sosit în luna trecută din Ungaria 15 vagoane de mere și se mai așteaptă alte 60. Prețul merelor variază după calitate, dela 22—55 cor. 100 chlg.

Esportul de unt în Europa. Din Ungaria s'au esportat anul trecut 31.745 m. m. de unt, din Norvegia 14.740, Svedia 230.750, Dania, o țărișoară mică, 680.470.

Esportul de vite din România. În Iași e pe cale să se înființeze o societate, care să promoveze esportul de vite la Rusia.

Importul Franciei a fost în primele zece luni ale anului de 3 miliarde 934 mil. 289.000 lei și esportul de 3 miliarde 430 mil. 899.000 lei.

230 tauri de prăsilă din Oberinnthal pentru ținuturile locuite de Ruteni a cumpărat ministrul de agricultură în anul acesta.

— Acolo va fi altarul! — zise Stefan-Vodă, închinîndu-se și plecîndu-se pe răsboiul său arc.

Să trăească domnul Stefan! — strigă poporul adunat în vale și umilit ingenunchiază.

Stefan însuși pune temelie și mănăstirea începe a se zidi.

După moartea sa, a fost înmormîntat într'însa, în partea dreaptă de lângă altar; de-asupra mormîntului este o lepede de marmură pe care se află săpată o inscripție în limba slavonă, care se traduce astfel:

„Evlaviosul domn Io Stefan Voevod cu mila lui Dumnezeu domn al țării Moldovei, fiul lui Bogdan Voevod, titorul și ziditorul sfînt locașului acestuia care aici zace și s'a mutat la vecinice locașuri în anul 7112 (1504) luna Iulie 2.

CRONICĂ.

Casă națională în Vatra-Dornii. Cetim în „Deșteptarea”, că „Sentinela”, cabinetul de lectură din Vatra-Dornii, și-a inaugurat zilele trecute casa națională, zidită cu mult gust de artă. Pe frontispiciul mărețului palat stă: „*În unire e putere*”. Edificiul acesta stă în creștetul Carpaților ca o sentinelă a Româniului din părțile acele.

Inaugurarea s'a făcut cu frumoase sărbări, cari și-au luat începutul cu sfințirea palatului. Multime de telegrame și scrisori de felicitare sosite la Vatra-Dornei dovedesc entuziasmul și căldura, de care sânt pătrunși frații Bucovineni, când vorba e de lucruri naționale.

Sfințire de biserică în Cetea. Joi în sărbătoarea arhangelilor Mihail și Gavriil s'a sâvârșit sfințirea bisericii gr.-cat. renovate din comuna Cetea. Actul sfințirii l-a condus Il. Sa Dr. Vasile Hossu, canonic și prelat papal, care a fost însoțit de profesorul Alexiu Viciu și Aurel Domșa redactor, cum și de un oar compus de clericii seminariali.

Actul sfințirii a decurs în mod sărbătoresc. Solemnitatea a ridicat-o cu deosebire frumoasă cuvântare a Il. S. canonicul Hossu, despre însemnătatea sărbătorii și despre neprețuitul ajutor al îngerilor, cum și prestațiunile corului clericilor, condus de clericul Popoviciu.

Necrolog. Intristata familie și număreroșii consăngeni cu inima frântă de durere anunță moartea bunului părinte, moș, strămoș și consăngean Mihail Lucaciu, fost cantor-învățător, iubitor și pensionat, greco-catolic în Baia-mare, întemplat la 23 Noemvrie 1901, în etate de 79 ani după primirea sfințelor sacramente ale muribunzilor. În mormântarea defunctului s'a întemplat la 25 curent 3 ore d. m. dela casa proprie în cimiterul bisericii gr.-cat. din Baia-mare; ear' liturgia pentru defunctul se va celebra la 9 ore a. m. în aceeași biserică. Baia-mare, la 23 Noemvrie 1901. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Alexandru Lucaciu, inginer, Dr. Vasiliu Lucaciu, paroch în Șișești; Maria Lucaciu măr. Barbul, Constantin Lucaciu, paroch în Jojib; Elena Lucaciu măr. Costin, Petru Lucaciu, inginer, ca fii și fiice, apoi nepoți, nepoate și număreroase alte rudeni.

— Subscrișii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștință ca iubitul tată, sooru frate Ioan Pop, învățător român în Supurul-de-jos, după un morbo scurt a încetat din viață la 11 Noemvrie a. c., în al 63-lea an al etății, al 40-lea ca învățător și al 18-lea al văduviei. În mormântarea scumpului defunct s'a făcut în 13 Noemvrie, la 11 ore a. m. în Supurul-de-jos. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Ioan Pop, Lucreția Pop, Silvia Pop, Patriciu Pop, Augustin Pop, ca fii și fiice și alte număreroase rudeni.

Vin cu 2 or. litru se capătă în Italia, unde bieții viieri sânt buni bucuroși, dacă pot să și-l vândă cu prețul acesta, căci nu știu ce să facă cu el, așa de mult e anul acesta. 5 miliarde de litre de vin nou sânt anul acesta în Italia, așa că ministrul de războiu a hotărât să dea soldaților în fiecare zi porțiuni bune de vin.

Călcațe de tren. Trenul, care merge dela Sibiu la Călnădie, a călcat în apropiere de Șelimbăr 8 oi, care zăceau pe șini.

Din „Călințarul Poporului”.

Am gândit că-i căne. . .

A trimis primarul din sat pe un Țigan cu o scrisoare la dl fisolgăbirău.

Țiganul înarmat cu o prăjină pleacă la drum și sosind la fisolgăbirău, îi sare înainte un căpău blând.

Țiganul spăriat, îi trage una cu prăjina, de bietul dobitoac îndată s'a lăștit la pământ.

— De ce mi-ai omorât căpăul mișelule — să resteste fisolgăbirăul la Țigan.

— Sărut tălpile Măriei tale — zice Țiganul — cu am gândit că-i căne.

Gluma aceasta e soasă din „Călințarul Poporului”, pe 1902.

Acest călințar, pe lângă bucățile literare și poeziile frumoase, pe lângă poveștile și sfaturile de mare preț pentru omul dela țară, e și călințar glumeț, cuprinzând mai multe glume de tot hazul.

Etată titlul acestor glume, imprăștiate printre bucățile literare: Icoană goadă, Ungurii în Uifalău (în poezie), Sfatul lui Păcală, Judecată ungurească, Am gândit că-i căne, Păsoăllitorul bătut (cu două ilustrații) și Mintea Săcuiului.

„Călințarul Poporului”, pe 1902 se recomandă ca cel mai bun, mai plăcut și mai teftin călințar. Prețul 40 bani și 6 bani porto.

Faptă păgână. Din Jupani ni-se scrie următoarele: În ziua de 5 Noemvrie am petrecut la cele vecinice pe tinărul Ioan Lăzărescu, în etate de 19 ani. Dela moartea tatălui său el a fost sprijinul mamei sale și susținătorul familiei. Ca om sărac, pe lângă puțina sa economie, — a mai lucrat și la repararea drumului de fer, ce s'a construit mai anii trecuți. În calitate de lucrător la drumul de fer i-s'a detras în toată luna pentru spital, doctor și leacuri o sumă anumită de bani — ca în cas de morbo să poată primi doctor și leacuri gratis. Bolnăvindu-se tocmăi la lucrul dela drumul de fer, datorința supraveghietorului era dar' a avisa pe doctor ca să vină. — Dar' ce să vezi, — în loc ca acest supraveghietor numit Málinka József să se informeze despre felul morbului acestui tinăr, a început a-și bate joc zicând: e becheag, că muncat mult mămălig — și nici n'a vrut să știe nimic. Întrebăm acum, pentru ce să de-trage din plata fiecărui lucrător pentru leacuri și doctor? — dacă în cas de morbo nimenea n'are grije a chema pe doctor. Poate că acest tinăr dacă ar fi avut ajutorul medical, ar fi scăpat din ghiarele morții. Se înțelege, că cei mai de-aproape ai lui sânt datori să tragă la răspundere pe supraveghetor înaintea legii. *Coresp.*

Întru mărirea lui Dumnezeu. Credincioasa Maria Ognean născ. Ciufudean a cumpărat pentru sf. biserică din Murș-Săncraiu un prapor în preț de 20 cor. și o cruce frumoasă pe sf. altar în preț de 24 cor.

— Doamna Finica Oprea din Șomostelnic a dăruit 20 cor. pe seama bisericeii din Șomfalău.

— Doamna Eugenia Epure născ. Călinescu, notăreasă în Greovăț, a donat pentru capela de acolo trei prețioase perdele la ușile altarului. Dl Ilie Epure din Oravița-română, a donat trei scaune de strană și dl Ioan Epure, notar cercual în Greovăț, care pe lângă donarea unei prețioase icoane, a scripta sa de datul 3 Noemvrie a. c. a depus la oficiul parochial suma de 40 coroane cu

menirea: ca fructificând acest capital pe lângă sporirea sa și cu alte oferte benevole, să servească oare când ca o modestă basă la edificând biserică.

Numiri de preoți Ariton Migia, paroch în Boian, a fost numit în aceeași calitate la Ghiriș, distr. Argeș. — Iosif Moga, preot disp. a fost numit admin. parochial în Chinariu, distr. Reghin.

Logăn de argint Dama de din elite rusească au lansat ideea, de a-și arăta în vre-un mod oare-care simpatia pentru Buri. Spre acest scop s'au gândit să trimită celui mai mic băiat al lui Botha un logăn de argint. Specele le vor aduna prin subscripții publice.

Licențiați în drept. Din București ni-se scrie, că Luni, în 12/25 Noemvrie au fost licențiați în drept la universitatea de acolo entusiștii tineri ardeleni, d-nii: *Septimiu B. Murășan și Nicolae Boa Velchereanu*. Ambii au trecut licența cu distincție. Cel dintâiu a tratat teza: „*Condițiunea juridică a străinilor în România*”; al doilea teza: „*Despre regimul Dotal*”. Le adresăm fraților licențiați sincere felicitări.

Muncitori arși. În fabrica de scânduri de lângă Veliova (com. Huneoarei), s'a întemplat în noaptea de 12 Nov. o mare nenorocire. Cei doi focari, George Bancula și Grigore Vanciu au lucrat până noaptea târziu, așa că au rămas să doarmă în fabrică. Abia așipiseră și din cauze necunoscute se aprinse fabrica. Cum era vânt mare păzitorii și muncitorii, cari au alergat să stingă focul, n'au putut face nimic, așa că fabrica a ars de tot și în ea și cei doi nenorociți, cari n'au putut scăpa de flacări. După ei au rămas familiile lor număreroase lipsite de ori-ce sprijin. Fabrica a fost asigurată.

Respectarea sărbătorilor. O măsură cât nu se poate mai laudabilă a luat ministerul instrucțiunii publice din România.

Această măsură constă în aceea, că s'a interzis școalelor evreești din întreaga țară de a mai ține curs Duminecile și în zilele de sărbătoare.

Un soldat conștientos. De curând s'a întemplat o exploziune în Batum (Rusia), la care a sburat în aer și un magazin de prav de pușcă. Soldatul de pază încă a fost rănit greu la mână, dar' el n'a vrut să și părăsească postul, deși acum nu mai avea ce păzi. Atunci veni colonelul la el. „Ce faci? Nu vezi, că magazinul nu mai este? Mergi la spital să te lege la mână”. „Domnule colonel”, răspunse soldatul, „nu pot. Sergentul m'a pus aici”. „Bine mă omule, sergentul e mort”. „N'are a face. Numai sergentul și împăratul au drept să mă trimită dela post”. Și n'a vrut să plece. Colonelul a telegrafat ministrului de războiu, acesta a raportat Țarului și numai după-ce l'a dispensat de post a plecat la spital. Soldatul a fost decorat cu medalia de aur.

O familie în flăcări. În Zarnia (comit. Maramureșului) s'a aprins într-o noapte coliba unui biet țeran rus. Când s'a trezit, hainele lui și paturile, în cari dormea nevasta și cei 5 copii, erau în flăcări. Părinții și trei copii au murit din cauza rănilor, ceilalți doi copii abia vor scăpa.

A împuşcat pe frate-sau. În Drăgoeşti a luat hăiatul de 16 ani, Petru Culceriu, puşca tatălui său să se joace cu ea. Din nebagare de seamă puşca s'a descărcat şi glonţul a nimerit pe fratele său de 5 ani, care a căzut grămadă. Tinerul ucigaş a fugit de groază din casa părintească.

Emigrarea Jidovilor din România. Jidovii din România continuă cu emigrarea. Druzul lor era peste ţeara ungurească, şi astfel mulţi dintre ei se aşezau şi la noi. Ministrul de interne a dat acum un ordin, în sensul căruia aşezarea lor în Ungaria trebuie împiedată, iar trecerea peste Ungaria e permisă numai atunci, dacă de persoană dela 10 ani în sus arată 400 cor., sub 10 ani 200 cor., spese de drum.

Constituire. Comitetul societăţii de lectură „Petru Maior” din Budapesta s'a constituit pe anul administrativ 1901-1902 după-cum urmează: Preşedinte: Ioan Lăpădat, stud. fil.; vice-preşed.: Octavian Papp, stud. iur.; secretar: Constantin Flămând, teol. abs. stud. fil.; caszar: Pompiliu Cioban, stud. iur.; controlor: Mircea Păscuţiu, stud. tehnic; notari: Ioan Montani şi Marian Căluţiu, stud. iur.; bibliotecar: Octavian Goga, stud. fil.; vice-bibliotecar: Ioan Maior, stud. iur.; econom: Antoniu Balaciu, stud. iur.

Comisiunea literară; preşedinte: Aurel Bratu, stud. fil.; referent: Ioan Lupuş, stud. fil. Membrii: Octavian Prie, stud. fil.; Pompiliu Cioban, stud. iur.; Octavian Goga, stud. fil.; Teofil Tanco, stud. med.; Laurenţiu Căpuşan, stud. techn.; Ioan Montani, stud. iur.

Comisiunea de supraveghere: Nicolae Şiclovan, stud. tech.; Ioan Cudariu, stud. iur.; Nicolae Olariu, stud. iur.

Alienaţii în comitatul Torontal. Uei mai mulţi alienaţi (nebuni) din ţeara întregă se află în comitatul Torontalului, unde trăesc 898 din aceşti nefericiţi.

De frica pedepsei. Recrutului Nagy din Szent István nu-i plăcea de loc la miliţie şi într-o bună dimineaţă o şterse dela cârmă. Patrula trimisă după el îl ajunse în curând. De frica pedepsei se aruncă, când văzî soldaţii apropiindu-se, într'un riu şi se înecă.

Doi copii orfani, amândoi în etate de 14 ani, isteţi, dintre cari unul ştie şi ungureşte, s'ar aplica bucuos fie la o tipografie, fie într-o prăvălie. De ei n'are cine se îngrijă, aşa că păzesc vitele satului, ceea-ce e pagubă. Dacă află cineva ceva potrivit pentru ei, să se adreseze la dl N. Săcăreanu, comerciant în Băiţa (Hunyad-Boicoze).

Vrăjitori. Popoarele mai culte rid de multe ori de Români, pentru-că mulţi din acestia cred şi acum în boscoane băbegii. Numai cât şi la ele se mai află prostii de felul acesta, cum dovedeşte easul următor: Fata de 15 ani a unui plagar din Helmstorf (Prusia) era tot bolnăvicioasă şi doctorii nu-i puteau ajuta. Părintii crezură în prostia lor, că fata e vrăjită şi se duseră la un vrăjitor, ea să scoată duhul cel rău din ea. Acesta făcî câte prostii, luă şi bani dela părinţi, dar' fata rămase tot bolnavă. Auzind judecătoria de isprăvile lui, l-a condamnat la închisoare.

De cine au frică Englezii? Un Englez călător pe tren în Germania. Cerându-i controlorul biletul, n'a vrut să-l arete, zicînd, că nu-i pasă de el, de oare-ce Englezii se tem numai de D-zeu. Un alt călător îi zise: „Şi de D-zeu, dar' nu uita pe Buri!”

Băieţi bravi În Viena se jucau băieţii unei clase sub conducerea învăţătorului în sala de gimnastică. Între alte jocuri se împărţiră în două cete, avînd a trage fiecare de capătul unei funii, până va birui o ceată pe cealaltă. Învăţătorul zise, că o ceată sînt Englezii, cealaltă Buri. Ceata Englezilor n'a vrut să tragă de funie, şi întrebaţi fiind de învăţător, pentru-ce nu se silesc şi ei, au declarat, că ei nu vreau să fie Englezi, căci ei ţin cu Buri. Bravo copii!

Lângă un sicriu. În Seghedin a murit copilul unui Român gr.-or., ajuns cine ştie cum pe acolo. Cum nu este preot românesc acolo, a chemat pe popa cel sârbesc, care încă e gr.-or., să-i îngroape copilaşul. Sârbul n'a voit să îngroape pe Român. Atunci a telegrafat la Cianad-Palota, la preotul român Romul Nestor. Acesta nu i-a putut răspunde în seara aceea, că pute-va veni, aşa că bietul Român a trebuit să cheme în ziua următoare pe popa cel calvin. Când cetia acesta slujba ungurească a nimerit şi preotul românesc, şi aşa bietul părinte a avut totuşi mîngăierea să-şi înmormenteze copilul după obiceiul strămoşesc.

Tâlharii pe timpul lui Stambuloff. Când era Stambuloff ministru în Bulgaria, nişte tâlhari, de cari totdeauna bijbăe pe-acolo, i-au prins un agent. Căpetenia lor i-au trimis pe postă o ureche a agentului şi o scrisoare, în care-i spunea, că dacă nu trimite numai decât 200 de lire turceşti, îl omoară. Stambuloff a lucrat însă altminteri. A prins pe feciorul tâlharului, i-a tăiat nasul şi l-a trimis tatălui său cu o scrisoare, în care zicea, că dacă nu eliberează pe agent, îl omoară pe băiat. Tâlharul s'a muiat şi în curînd s'a schimbat agentul cu fiul lui, numai căt unul era fără ureche, celalalt fără nas.

Moartea unui îmblânzitor de lei. În Essen (Germania) a fost sfirticat bucăţi un îmblânzitor de lei, când eşise cu ei să se producă în faţa publicului.

Pentru o găină. Unui cismar din Czigand i-s'a pierdut o găină şi fiindcă avea prepus pe vesinul său, că i-ar fi furat-o, s'a dus la acesta şi a început să-l învinovătească. Din ceartă s'a iscat bătaie şi scoţînd cismarul în decursul ei un cuţit i-l'a implantat în inima vecinului, care a rămas mort.

Semne de cumîntenie? Cei mai nefericiţi lucrători din Ungaria sînt Rutenii (Ruşii), cari nici în preoţii lor n'au aflat oameni cu durere de inimă pentru limba lor. Acum cetim, că episcopul gr.-cat. din Eperies, I. Valyi a dat o epistolă pastorală oătră preoţii din diecesa lui, în care-i provoacă să respecte, în sensul legii de naţionalităţi, limba maternă a parochienilor lor, pentru-că numai unul care rîvneşte după câştiguri nepermise sau vrea să se arete, cum nu trebuie, poate să-şi bată joc de ea.

Doi bărbaţi bravi. În Roit (Bihor) au scăpat doi bărbaţi o familie întregă dela moartea sigură. Într-o noapte se aprinsese casa ţeranului Mihai Puşcar. Oamenii din sat au alergat să stingă focul şi pe cînd erau ocupaţi cu aceasta, au auzit dintr'odată strigăte din mijlocul flacărilor. Era familia ţeranului, care a fost surprinsă de foc durmind. Atunci intrară doi oameni în casa arzîndă şi scoaseră pe bărbat, femeie şi cei trei copii ai lor, mîntuindu-le astfel viaţa.

Concurese bisericesti. Pentru posturile de protopopi din tractul Merourei şi al Lupşei s'a scris concurs cu termenul de 27 Dec. n. a. c.

Din pungăsiile domnesti. Ovreiul Ştrazburger Armin, proprietar, arîndaş şi mare negustor de bucate a dispărut de câteva zile din Budapesta, unde-şi avea centrul afacerilor. Ştirea a produs mare senzaţie la bursă, fiind că numai în Budapesta a îngelat peste un milion de coroane, afară de sumele ce le datorează în provincie.

Înaintemergătorul lui, domnişorul Kecskenéthy Gzözö, care furase peste 1/2 milion dela primăria din Budapesta, încă nu e prins.

Documente privitoare la trecutul Românilor din Şchei (1600-1783), publicate cu cheltueala bisericeii sf. Nicolae din Braşov (Şchei) de Dr. Sterie Stinghe. Vol. I. Braşov. 1901. În anul 1899 apăruse „Istoria bisericeii Şcheilor Braşovului (manuscript dela Radu Témpé), publicată de Sterie Stinghe. Amîndouă volumele conţin un material, care trebuie să intereseze pe toţi cei ce doresc a face cunoştinţă îndeosebi cu amănuntele din istoria bisericeii gr.-or.

Statistica emigraţilor. În modul cel mai plastic dovedeşte starea deplorabilă materială, ce domneşte în Ungaria, statistica emigraţilor. Dela 1896 numărul celor emigraţi a fluctuat astfel: 24.649; 14.106; 22.802; 43.394; 54.767. Vedem, că în 1900 au emigrat 54.767, dintre cari 14.170 Slovaci, 9.884 Maghiari, 4.393 Nemţi, 3.928 Croaţi şi Sârbi, 3116 Ruteni, 3092 Români şi 306 de alte naţionalităţi.

Foarte mult vorbesc şi datele următoare. În 1900 s'au vîndut 514.236 realităţi, bine înţeles nu de flori de cuc, ci pentru datorii. S'au făcut nouă datorii pe imobile, socotind cele şterse, de 334 milioane coroane şi tot sporesc greutăţile.

Ştiri din piaţă. Sibiu. Grâu, hl. 11-11.80, săcară 7.60-8.40, orz 6.80-7.60, ovės 4.20-5., cucuruz 8-8.40, cartofi 2.80-3.60, fasole 8-10 cor., ouă 10 buc. 50-56 bani.

Cluj. Grâu, m. m., 13.80-15.40, secară 11-11.80, cucuruz vechiu 10.20-10.40, nou 8.60-9, ovės 11.60-12 cor., orz 10.40-12.60.

Bursa din Budapesta. Grâu, 50 chigr. 7.90-8.75, săcară 6.90-7.15, orz 5.85-6.20, ovės 7.15-7.50, cucuruz 5.45-6.35.

Cursul pieşei de bani din Sibiu. Galbenul cumpăr. 11.26, 20 lei (banconote) 18.90, 20 lei (argint) 18.72, lira turcească 21.40, lira engleză 23.85, 20 marce 23.33, napoleonul 19, rubla 2.52 cor.

Ştiri mărunte. În Zenta s'a vîzut zilele trecute un frumos curcubeu.

— Alaltăieri s'a furat pe linia ferată între Bucureşti şi Craiova un grop de 30 mii lei, expediat de direcţia postelor. Hoşul încă nu s'a aflat.

— Santos Dumont a sosit la Roma, pentru a-şi pregăti o ascensiune ce vrea să facă cu balonul sau dirigeabil deasupra Mărei-mediterrane.

— La pescăriele statului român, în judeţul Tulcea s'a pescuit un morun de o mărime colosală, care cântăreşte 156 chigr.

Acest morun va fi espus la esposiţia de pescărie din Rusia.

Teatru român în Sibiu.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu va da **Vineri, la 6 Decembrie n. 1901**, în teatrul orașenească din loc piasa „**Sâmbăta morților**“

Arămă din popor în 5 acte, de Raupach, localizată de Teodor V. Păcățianu.

Această piesă se reprezintă pentru prima-ora pe scenă românească.

Persoanele :

Petrilă, morar în Doinești: dl Nicolau Bratu.
Ileana, fiica lui: d-șoara Elena Grindean.
Primăreasa, sora lui Petrilă: d-ra Elena Baciu.
Preotul Serafin: dl Ioan Imbăruș.
Veduva Negrescu: d-na Peraschiva Ișan.
Ionel, feciorul ei: dl George Poponea.
Gherghel, cârcămar: dl Ioan Ișan.
Ana, soția lui: d-șoara Ana Banea.
Doi copii ai lor: * * *
Iancu, țerau: dl George Trifan.
Nastase, gropar: dl Nicolae Stoica.
Andreu } ucenici la moara lui Petrilă * * *
Pavel }

Acțiunea se petrece în comuna Doinești, în timpul de față.

Între acte cântă capela muzicii orașenești.

Venitul curat e destinat pentru daruri de Crăciun săracilor noștri!

Prețul locurilor.

Loge parter, pentru 4 persoane . . .	fl. 3.—
» » mari pentru 5 persoane . . .	3.75
» I-mul rang, pentru 4 persoane . . .	4.—
» » mari pentru 5 pers.	5.—
» » mici	3.—
Logea onorațiilor în I-mul rang . . .	6.—
Logea onorațiilor în al II-lea rang pentru 4 persoane	2.50
Logea onorațiilor în al II-lea rang pentru 5 persoane	3.10
Loc în logea pentru străini	1.—
Loc cerce (în primele 4 rânduri) . . .	—80
Stal (dela al 5-lea rând încolo)	—60
Loc numerisat în parter	—50
Întrarea în parquet	—40
Militari și studenți întrarea în parquet . . .	—30
Loc numerisat în galerie	—30
Întrarea în galerie	—20

Bilete se vând cu începere de Luni în 2 Decembrie n. c., în librăria arhiepiscopalească (Strada Măcelarilor nr. 45) și seara la cassa.

Comitetul reuniunii având în vedere scopul creștinesc ce se urmărește de a împărți daruri de Crăciun între săracii noștri, apoi împrejurarea, că atât de rari prilejuri ni-se dau nouă Românilor de a lua parte la reprezentațiuni teatrale — apelează și pe această oale la frunțașii noștri de prin comune să binevoiască a sprigini această întreprindere a meseriașilor noștri.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Bândășeanul. Notarul te va lămurii mai bine, căci cunoaște trebile de-acolo. Unul condamnat nu poate ave licență, dacă s'a spus asta anume în sentința de condamnare. Carte de socoteală comercială ai pute căpăta dela librăria N. Ciurcu din Brașov, numai cât trebuie să ai și câteva clase gimn. ca să o pricepi.

I. L. Mironceanul. Licență cu greu vei căpăta, dacă e comuna așa de mică, dar' începeți o boltă, fără beuturi. — De mașini să întrebe într'o prăvălie dintr'un oraș din apropiere.

Dni G. F. Salva. Am publicat în „Foia din anul trecut. De altminteri și dela autoritățile bisericiești s'a dat un statut pentru grămarele bisericiești.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Deschidere de restaurațiune.

Subscrisul am onoare a-mi recomanda restaurațiunea română ce mi-am deschis cu ziua de astăzi în Sibiu, strada Gării (Bahngasse) nr. 5

și totodată rog pe prea stimatul public a mă sprijini.

Serviciu prompt și cu prețuri moderate.

În orice vreme se capătă mâncări gustoase și beuturi bune.

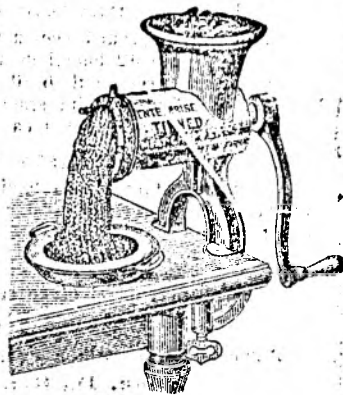
Aici se capătă și odăi pentru călători pe lângă prețuri foarte ieftine.

Cu deosebită stimă

Sibiu, în Noemvrie 1901.

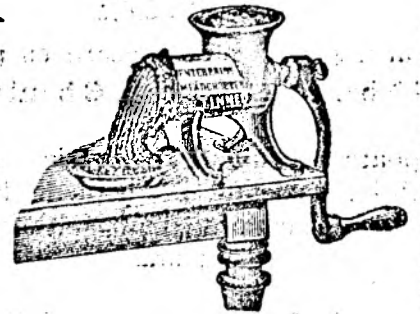
Dumitru Bloțu,
arândator.

890 2-8

Mașini

de tocat carnea,
după cel mai nou sistem,
de prima calitate.

Formă pentru R, RR, S, UU.

Formă pentru SS, U, T.

	Nr.	R	RR	S	SS	U	UU	T (cu roată)
	toacă	30	45	60	60	75	75	120 chlgr. pe oră
1 buc.	cor.	5.40	7.60	8.80	8.20	13.—	16.50	29.—

Toate părțile constitutive pentru mașinile de tocat se capătă și singuratic.

Ferestraue de trunchi ou garanță pentru fieoare bucată.

Ferestrauele cari nu corăspund să preschimbă.

	4	4 1/4	4 1/2	4 3/4	5	5 1/2	6' lungime
	115	120	125	130	138	150	155 m/m lăț.
1 buc.	cor. 2.—	2.40	2.60	2.90	3.20	3.90	5.30
	130	138	145	150	158	165	170 m/m lăț.
1 buc.	cor. 2.50	2.60	2.96	3.30	3.70	4.50	5.80

Aduc la cunoștința prea stimatelor femei, că în magazinul meu am totdeauna tot felul de piepteni de scărmanat.

Deposit de cărbuni de peatră și cocs.

Carol F. Jickeli,

Sibiu, Piața-mică, „La coasa de aur“.

A apărut!

MARGARETA MOLDOVAN.

Din tainele vieții.

29 de novele și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 banal port.

Se poate procura dela

Librăria

W. Kraft.

Bine apreciată de întregă presa noastră.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin
călindar românesc

Călindarul Poporului pe 1902

a apărut și se află de vânzare cu prețul
de **40 bani** (20 cr.) și porto **6 bani** (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipogra-
rafiei”, societate pe acții în Sibiu,
strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării
din țeară.

Doi mari Metropoliți ai Românilor Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Încrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 40 bani.

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

O casă

din Lancrēm, în strada principală, se
vinde din mâna liberă cu un preț mo-
derat. Amănunte se capătă la

Iosif Fabritius, 81 2-3
comerciant în Sebeșul-săsesc.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin
în mărime de 24×32 cm. îl trimite francat
pentru 30 bani.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni.

MARELE KRACH.

New-York și Londra n'au trecut cu vedere continentul european, și a căutat să înființeze o
fabrică de obiecte de argint, văzând produsele contra unei răsplăți foarte mici a muncii. Sunt auto-
risat a săd ce aceasta la îndeplinire. Așadar' trimit ori-cui în schimbul numai a fl. 6.60 următo-
rele obiecte:

- 6 bucați din cele mai fine cuțite de mână, engleze.
- 6 bucați furculițe de argint, patent american, dintr'o bucată.
- 6 bucați linguri de masă, de argint, patent american.
- 12 bucați lingurițe de argint, patent american.
- 1 bucată lingură de supă, de argint, patent american.
- 1 bucată lingură de lapte de argint, patent american.
- 2 bucați păhăruțe de ouă, de argint, patent american.
- 6 bucați farfurioare Victoria, englezești.
- 2 bucați sfeșnice de masă cu mare efect.
- 1 bucată străcurătoare de ciai.
- 1 bucată zăhărnită foarte fină.

74 6-10

42 bucați împreună pentru numai fl.660.

Toate 42 bucați de mai sus au costat înainte fl. 40 și sunt de cumpărat acum
cu ieftinul preț de fl. 6.60.

Patentul argint american, este un metal alb care păstrează culoarea argintului
peste 25 de ani pentru care se garantează. Ca dovada cea mai bună este ca acest inserat

nu este o înșelătorie.

Si mă oblig a reda banii înapoi ori-cui nu 'i-ar conveni marfa, astfel ca nimeni să
nu pearză ocașunea de a-și procura această admirabilă garnitură care convine a fi
oferit cu un

elegant cadou de Crăciun și Anul-Nou,

precum și ori-ce casă cu menajiu mai bun. De vânzare numai la

A. HIRSCHBERG.

Agentura generală a uniunii fabricelor de obiecte de argint american patent

Viena, II., Rembrandstrasse 19, II. Telefon nr. 1147.

Se trimite în provincie contra ramburs sau trimițând banii înainte.

Praf de curățit pentru aceste obiecte 12 cr.

Sunt veritabile numai obiectele purtând aci alăturata marcă metal higienică.

Estrageri din scrisori de mulțumire:

Cu prima expediție sunt foarte mulțumit și vă rog a-mi mă trimite încă o gar-
nitură
Kalocsa.
Johann Majorosy, protopresbiter.

Am fost foarte mulțumit de eleganta garnitură trimisă

Otto Bartusk,

căpitan Regal și Imperial al reg. 27 de Inf. din Laibach

Am primit pachetul și sunt foarte mulțumit, rog trimiteți-mi încă o garnitură de
18 lei
Kalosvar.

Escelența sa Baroneasa Bánffy

Înainte de asta cu mai mult timp am cumpărat în persoană dela d-ta pentru o
famie o garnitură de masă. Familia a fost foarte mulțumită cu marfa primită, de aceea
rog să-mi trimiți și mie o astfel de garnitură și 5 cutii praf pentru curățit.

Dr. Victor Colceriu,
medic practic în Lăpușul-ung., Transilvania.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blici meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în ec-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[2] 22-

